

■ Φωτιστὴς τῆς βορείου Γαλατίας καὶ πολέμιος τοῦ Ἀρειανισμοῦ

Ὁ Ἅγιος Ἱερομάρτυς Ἐλευθέριος Ἐπίσκοπος Τορνάκου

† 20ῆ Φεβρουαρίου 531

Ὁ Ἅγιος Ἐλευθέριος (ἢ Λεῖρ, κατὰ ἀρχαίαν παράδοσιν), γεννήθηκε στὸ Τορνάκο (σημ. Τουρναι) τοῦ Βελγίου τὸ 454 (ἢ 456).

Ὁ πατέρας του Εἰρηναῖος (Serenus) καὶ ἡ μητέρα του Λευκὴ (Blanda) ἦσαν εὐγενεῖς καὶ πλούσιοι.

Ὁ προπάππος του Εἰρηναῖος, ἓνας ἐκ τῶν πρώτων κατοίκων τοῦ Τορνάκου, οἱ ὁποῖοι ἀσπάζθηκαν τὸν Χριστιανισμό στὸ κήρυγμα τοῦ Ἁγίου Πιάτ († Μνήμη: 1ῆ Ὀκτωβρίου 286), ἐδῶρησε ἓνα κτῆμα, στὸ ὁποῖο ἀνεγέρθη ὁ πρῶτος Ναὸς τῆς Παναγίας μας καὶ μαρτύρησε μαζί με τὸν Ἅγιο Ἱεραπόστολο Πιάτ.

Ὁ Ἅγιος Ἐλευθέριος εἶχε προικισθῆ ἀπὸ τὸν Θεὸ μετὰ πολλὰ χαρίσματα καὶ προώδευσε θαυμαστῶς τὴν θύραθεν παιδεία καὶ στὴν ἐν Χριστῷ ζωὴ.

Ἀνατράφηκε στὴν Αὐλὴ τοῦ Χιλδέριχου († 481), Βασιλέως τῶν Σαλιῶν Φράγκων, ἔδρα τοῦ ὁποῖου ἦταν τὸ Τορνάκο. Ἐκεῖ συναναστράφηκε μετὰ τὸν Χλωδοβίκο (Κλόβι Α', υἱὸ τοῦ Χιλδέριχου καὶ διάδοχο αὐτοῦ, 481-511) καὶ μετὰ τὸν Ἅγιο Μεδάρδο († Μνήμη: 8ῆ Ἰουνίου), ὁ ὁποῖος τοῦ προεφήτευσε, ὅτι θὰ ἐγίνετο κάποτε Ἐπίσκοπος Τορνάκου.

Ὁ Ναός τοῦ Ἁγίου Πιάτ.

Ἡ πρόρρησις αὐτὴ ἐκπληρώθη-
κε τὸ 486 ὅταν ὁ Ἐλευθέριος σὲ
ἡλικία περίπου 30 ἐτῶν ἐξελέ-
γη, προκειμένου νὰ διαδεχθῆ τὸν
Ἐπίσκοπο Θεόδωρο καὶ χειροτο-
νήθηκε ὑπὸ τοῦ Ἁγίου Ρεμυγίου
(† Μνήμη: 13η Ἰανουαρίου 533).

* * *

Ἦδη ὁμως, πρὸ τῆς κοιμήσεως
τοῦ Θεοδώρου, οἱ βιαιοπραγίαι τῶν
εἰδωλολατρῶν κατὰ τῶν Χριστιανῶν εἶχαν ἀναγκάσει τοὺς πλεί-
στους τῶν πιστῶν τοῦ Τορνάκου καὶ ἰδίως τὶς σημαίνουσες οἰκογέ-
νειες, νὰ καταφύγουν στὸ χωριὸ Μπλαντέν, 4 περίπου χιλιόμετρα
ἀπὸ τὴν πόλι, ὅπου οἱ γονεῖς τοῦ Ἐλευθερίου εἶχαν κτήματα.

Οἱ Χριστιανοὶ τοῦ Τορνάκου εἶχαν πολὺ ἐκπέσει ἀπὸ τὸν πρῶ-
το τους ζῆλο, μετὰ τὴν κοίμησι τοῦ Ἁγίου Πιάτ: ἡ πίστις αὐτῶν
ὄλο καὶ ἔσβηνε, λόγῳ τῆς συναναστροφῆς καὶ τῆς βίας τῶν εἰδω-
λολατρῶν, ἢ τῶν ἀταξιῶν τῶν Φράγκων Βασιλέων, οἱ ὅποιοι ἦσαν
ἀκόμη εἰδωλολάτρες.

Τὰ πρῶτα χρόνια τῆς Ἐπισκοπῆς τοῦ Ἁγίου Ἐλευθερίου ἦσαν πε-
ρίοδος διαταραχῶν καὶ δοκιμασιῶν. **Τ**ὸ ποιμνιὸ του ἀνεμειγνύετο
μὲ τοὺς Φράγκους εἰδωλολάτρες τῆς χώρας καὶ μὲ ποικίλους αἰρε-
τικούς, κυρίως Ἀρειανούς, οἱ ὅποιοι διέδιδαν στὸν λαὸ διδαχὰς
ἀντίθετες πρὸς τὸ δόγμα τῆς Ἐνσαρκώσεως τοῦ Λόγου τοῦ Θεοῦ.

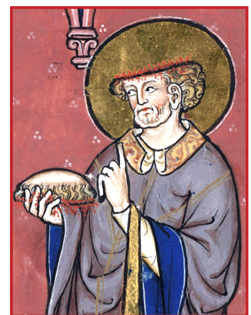
Ὁ Ἅγιος ἔδωσε μεγάλους ποιμαντικούς καὶ ἀπολογητικούς
ἀγῶνες. **Ἀ**πέσπασε πολλοὺς Φράγκους ἀπὸ τὴν πλάνη τῶν εἰδώ-
λων καὶ ὑπεράσπισε διὰ τοῦ κηρύγματος καὶ διὰ συγγραμμάτων τὸ
Μυστήριον τῆς Ἐνσαρκώσεως ἐναντίον τῶν αἰρετικῶν.

Ὁ ζῆλος του νὰ κερδίξῃ ψυχὰς γιὰ τὸν Χριστὸ
μας τὸν ὤθησε νὰ εἰσέλθῃ ἀρκετὰς φορὰς κρυ-
φίως στὴν πόλι τοῦ Τορνάκου γιὰ νὰ κηρύξῃ τὸ
Εὐαγγέλιον.

* * *

Ἡ δὲ θεία Πρόνοια ἐπέτρεψε ἓνα γεγονός,
τὸ ὁποῖο ἀνοίξε πάλι τὶς πύλες τῆς γενέτειράς
του στὸν Ἀρχιερέα καὶ τοὺς λοιποὺς ἐξόριστους
Χριστιανούς.

Ἡ θυγάτηρ τοῦ Διοικητοῦ τοῦ Τορνάκου, εἰδω-
λολάτριάς ὡς ὁ πατέρας της, εἶχε ἐρωτευθῆ κρυ-

Ὁ Ἅγιος Πιάτ,
πρῶτος Φωτιστὴς
τοῦ Τορνέ.

φίως τὸν νέο καὶ ἐνάρετο Ἐλευθέριο, προτοῦ νὰ ἐξορισθῆ μὲ τὴν οἰκογένειά του. Δὲν εἶχε ἐκμυστηρευθῆ ποτὲ τὸ αἶσθημα αὐτό, ἀλλὰ ἀπεφάσισε μία ἡμέρα νὰ μεταβῆ στὸ Μπλαντὲν νὰ τοῦ τὸ φανερώσῃ.

Τὸ Ἅγιον Πνεῦμα ἐπληροφόρησε τὸ δοῦλον τοῦ Θεοῦ γιὰ τὸν ἐπικείμενο κίνδυνον. **Μ**όλις λοιπὸν ἦλθε ἐνώπιόν του ἡ νέα εἰδωλολάτριάς, τῆς εἶπε ὁ Ἅγιος: «Ἀθλία, δὲν ἄκουσες, ὅτι ὅταν ὁ σατανᾶς ἐτόλμησε νὰ πειράξῃ τὸν Κύριό μας, Ἐκεῖνος τοῦ ἀπάντησε: “Ὑπαγε ὀπίσω μου σατανᾶ... Οὐκ ἐκπειράσεις Κύριον τὸν Θεόν σου”. Κατὰ τὸ ὑπόδειγμα τοῦ Σωτῆρος μου καὶ ἐν ὀνόματι τῆς Ἁγίας καὶ ἀδιαιρέτου Τριάδος σὲ διατάζω νὰ ὑπάγῃς ὀπίσω καὶ νὰ μὴν ἐπανέλθῃς στὸν τόπο αὐτό». **Σ**τὸ ἄκουσμα τῶν λόγων αὐτῶν, ἡ νεάνίδα ἔπεσε ὡς κεραυνόπληκτος καὶ ἐξεψύχησε.

Ὁ Διοικητής, ἀπεγνωσμένος ἐκ τοῦ τόσο ἀπροόπτου αὐτοῦ θανάτου, ἀλλὰ καὶ ἀναγνωρίζων τὴν δύναμι τοῦ Θεοῦ τοῦ Ἐλευθερίου, ὑποσχέθηκε νὰ ἀσπασθῆ τὴν πίστι τοῦ Χριστοῦ, ἂν ὁ Ἅγιος χάριζε πάλι τὴν ζωὴ στὴν θυγατέρα του.

Ὁ Ἐπίσκοπος δέχθηκε νὰ προσευχηθῆ γιὰ τὴν νεάνίδα καὶ παρεκάλεσε ταπεινῶς τὸν Χριστό μας νὰ τελέσῃ τὸ θαῦμα αὐτό, ὥστε νὰ ἔλθουν εἰς ἐπίγνωσιν τῆς ἀληθείας τόσοι δυστυχεῖς εἰδωλολάτρες. **Ἀ**φοῦ ἔμεινε μερικὲς ἡμέρες νηστεύων καὶ προσευχόμενος, προσῆλθε στὸν τόπο, ὅπου εἶχε ταφῆ τὸ σῶμα τῆς καὶ διέταξε νὰ σηκώσουν τὴν πλάκα. **Ἐ**πειτα ἐκάλεσε τρεῖς τὴν νεάνίδα προστάζων αὐτὴ νὰ ἐγερθῇ ἐν ὀνόματι τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ ἀναστάντος ἐκ νεκρῶν.

Ὁ Καθεδρικός Ναός τοῦ Τουρνέ.

Ἡ νεάδιδα ἐξῆλθε ἐκ τοῦ μνήματος ἐνώπιον πάντων καὶ ἐζήτησε τὸ Ἅγιο Βάπτισμα.

Παρὰ τὸ ἐκλαμπρον αὐτὸ θαῦμα, ὁ πατέρας τῆς συνέχισε ἀκόμη νὰ ἀνθίσταται στὴν Χάρι τοῦ Θεοῦ, φοβούμενος ἴσως τοὺς ἄλλους εἰ-

Ὁ Ἅγιος Ἐλευθέριος χρίων
καὶ βαπτίζων τοὺς εἰδωλολάτρες.

δωλολάτρες. Τότε μία αἰφνίδιος ἐπιδημία ἐθήρισε τὸν λαό. Οἱ τυφλωμένοι εἰδωλολάτρες ἀπέδωσαν τὴν οὐράνιον παιδευσιν σὲ τεχνάσματα τοῦ Ἐλευθερίου, τὸν ὁποῖον ὠνόμασαν μάγο καὶ ἀπεφάσισαν νὰ θανατώσουν αὐτόν.

Ὅταν ἐνύκτωσε, ἓνα στρατιωτικὸ ἀπόσπασμα ἀπήγαγε τὸν Ἐπίσκοπο καὶ τὸν ἔφερε ἐνώπιον τοῦ Διοικητοῦ, ὁ ὁποῖος διέταξε

νὰ τὸν μαστιγώσουν μὲ βέργες καὶ νὰ τὸν ρίξουν στὴν φυλακὴ. Ἐκεῖ ὁμως, Ἄγγελος Κυρίου τὸν ἐπισκέφθηκε, τὸν ἐλευθέρωσε ἀπὸ τὶς ἀλυσίδες, ἄνοιξε τὴν πύλη τῆς φυλακῆς καὶ τὸν ὠδήγησε στὸ Μπλαντέν.

Ἡ ἀξιοθαύμαστη ὑπομονὴ καὶ οἱ προσευχῆς τοῦ Ἁγίου Ὁμολογητοῦ εἴλκυσαν τὴν εὐσπλαγχνία τοῦ Κυρίου στὸν ἄτακτο αὐτὸ λαό: ὁ Διοικητής, αἰφνιδίως ἀλλοιωμένος ὑπὸ τῆς Θείας Χάριτος, προσῆλθε αὐτοπροσώπως καὶ τὸν παρεκάλεσε νὰ ἐπιστρέψῃ στὸ Τορνάκο.

Ὁ Ἅγιος ἐχάρη λίαν καὶ ἐπέστρεψε στὴν πόλι. Ἐβάπτισε στὶς ἐπόμενες ἡμέρες 11.000 εἰδωλολάτρες! Ἡ λαμπρὰ ἡμέρα τῆς ἐπιστροφῆς του στὴν ἔδρα του (26η Δεκεμβρίου 496) καθιερώθη ὡς Πανηγυρις, ἡ ὁποία τελεῖται ἐτησίως μέχρι σήμερον.

Ἡ μεταστροφή τοῦ Χλωδοβίκου, ὁ ὁποῖος εἶχε διαδεχθῆ τὸν Χιλδέριχο, καὶ ἡ βάπτισις αὐτοῦ ὑπὸ τοῦ Ἁγίου Ρεμιγίου, ἡ ὁποία συνέπεσε μὲ τὴν ἐπιστροφή τοῦ Ἁγίου Ἐλευθερίου, ὡς καὶ ἡ θεραπεία ἑνὸς τυφλοῦ ὀνόματι Μαντηλίου, πολλαπλασίασαν τὸν ἐνθουσιασμὸ τοῦ λαοῦ καὶ τὶς μεταστροφὲς στὴν πίστι.

* * *

Ὁ Ἅγιος Ἐλευθέριος διοίκησε πλεον τὴν Ἐπισκοπὴν τοῦ εἰρηνικά. Μετέβη τρεῖς φορές στὴν Ρώμη γιὰ νὰ συμβουλευθῆ τὸν Πάπα γιὰ τὴν ἀντιμετώπισιν τῶν κακοδοξιῶν στὴν Ἐκκλησία του.

Κατὰ τὴν ἐπιστροφή ἀπὸ τὴν τρίτη ἐπίσκεψίν του στὴν Ρώμη, ἔφερε ἅγια Λείψανα τοῦ Ἁγίου Πρωτομάρτυρος Στεφάνου καὶ τῆς Ὁσίας Μαρίας τῆς

Ἡ Βάπτισις τοῦ Χλωδοβίκου.

Ἡ ἱερὰ Λάρνακα
τοῦ Ἁγίου Ἐλευθερίου.

Αἰγυπτίας.

Ὁ Κλήρος καὶ ὁ Λαὸς ἐξῆλθον εἰς προϋπάντησιν αὐτοῦ καὶ ἤδη κατέβαιναν ἀπὸ τὸ λεγόμενο Ἅγιο Λόφο (σημ. Λόφος τοῦ Ἁγίου Ἀνδρέου), ὅταν ἐφανίσθηκε ὁ Ἅγιος βαστάζων τὰ πολύτιμα Λείψανα. Ἐκείνη τὴν στιγμήν δύο φωτεινὰ στεφάνια τὸν περιεκύκλωσαν. Μὲ ἐπιφωνήσεις χαρᾶς καὶ θαυμασμοῦ ὁ λαὸς τὸν προϋπήνησε

καὶ τὸν ἠκολούθησε ἐν Λιτανείᾳ πρὸς τὸν Ναὸ τῆς Ὑπεραγίας Θεοτόκου ἐν ὕμνοις καὶ ᾠδαῖς πνευματικαῖς.

Καθ' ὁδὸν πλῆθος ἀσθενῶν καὶ ἀναπήρων ἰατρεύθησαν καὶ ἓνας ἄλαλος πολὺ γνωστὸς στοὺς κατοίκους τῆς πόλεως ἀνέκτησε θαυμαστῶς τὴν φωνήν του.

* * *

Ὁ Βασιλεὺς Χλωδοβίκος, ἰδρυτὴς τῆς Φραγκικῆς Μοναρχίας καὶ Μονοκράτορας τῆς Γαλατίας, διακρίθηκε γιὰ τὶς ἐπιτυχίες του στοὺς πολέμους καὶ γιὰ τὴν προστασία, τὴν ὁποία παρεῖχε στὴν Ἐκκλησία τῶν Χριστιανῶν, ἀλλὰ ἀμαύρωσε τὴν μνήμη του μὲ τὶς βαιοπραγίες καὶ τὶς δολιότητές του.

Μία ἡμέρα, μόλις ἔφθασε στὸ Τουρνάκο, ἦλθε στὴν Ἐκκλησία νὰ εὐχαριστήσῃ τὸν Θεὸ γιὰ τὶς νίκες του. Ὁ Ἅγιος Ἐλευθέριος τὸν ἀνέμενε στὰ πρόθυρα τοῦ Ναοῦ: «Κύριε Βασιλεῦ, γνωρίζω γιὰ ποῖον λόγο προσήλθατε σὲ μένα». Ἐκπληκτος, ὁ Χλωδοβίκος διαμαρτυρήθηκε, ὅτι δὲν εἶχε τίποτε τὸ ἰδιαίτερο νὰ πῆ στὸν Ἐπίσκοπο.

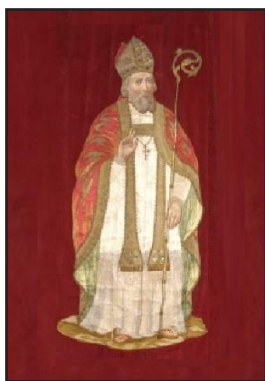
«Μὴν τὸ λέτε, Βασιλεῦ», ἀπάντησε ὁ Ἀρχιερεὺς, «ἔχετε ἀμαρτήσῃ καὶ δὲν τολμᾶτε νὰ τὸ ὁμολογήσετε».

Τότε ὁ νικητὴς συγκλονίσθηκε, ἐδάκρυσε, ὡμολόγησε τὶς ἀμαρτίες του καὶ παρεκάλεσε τὸν Ἅγιο νὰ τελέσῃ τὴν Θεία Λειτουργία καὶ νὰ παρακαλέσῃ τὸν Θεὸ νὰ συγχωρήσῃ τὰ ἐγκλήματα του.

Ὁ Ἅγιος Ἐλευθέριος ἔμεινε ὅλη τὴν νύκτα προσευχόμενος ἔνδακρυς. Τὸ πρῶτ' ἐτέλεσε τὴν Θεία Λειτουργία ὑπὲρ τοῦ συντετριμμένου Βασιλέως. Τὴν ὥρα κατὰ τὴν ὁποίαν ἐτοιμάζετο νὰ κοινωνήσῃ τῶν Ἀχράντων Μυστηρίων,

Ὁ Ἅγιος βαστάζων
τὸν Ναὸ τῆς Θεοτόκου.
(Λεπτομέρεια
τῆς Λάρνακος).

Ὁ Ἅγιος Μεδάρδος.

φῶς λαμπρότατον ἐχύθη στὸν Ναὸ καὶ Ἄγγελος Κυρίου ἐφανίσθηκε: «Ἐλευθέριε, δοῦλε τοῦ Θεοῦ, ἀκούσθηκαν οἱ προσευχές σου». Ταυτοχρόνως τοῦ παρέδωσε ἓνα χειρόγραφο, στὸ ὁποῖο ἦταν ἐγγεγραμμένη ἡ ἄφεςις τῶν ἀκατανόμαστων ἁμαρτιῶν τοῦ Βασιλέως.

Ὁ Χλωδοβίκος, ἀφοῦ ἔλαβε συγχώρησι ἀπὸ τὴν θεία Εὐσπλαγχνία, ἀνέπεμψε εὐχαριστίες στὸν Θεὸ καὶ στὸν Ἅγιο Ἀρχιερέα καὶ ἔκανε μεγάλες δωρεές στὴν Ἐκκλησία τοῦ Τορνάκου.

* * *

Γιὰ νὰ ξεριζώση τελείως τὶς αἰρετικὲς δοξασίες, οἱ ὁποῖες ἐπλητταν τὴν Ἐπαρχία του, ὁ Ἅγιος συνεκάλεσε τὸ ἔτος 520 τοπικὴ Σύνοδο, κατὰ τὴν ὁποίαν ἐξεφώνησε μία Ὁμολογία Πίστεως περὶ τοῦ Μυστηρίου τῆς Ἐνσαρκώσεως τοῦ Λόγου τοῦ Θεοῦ, ἡ ὁποία σώζεται καὶ μέχρι σήμερα.

Τὸν ζήλο του αὐτὸν γιὰ τὴν διαφύλαξι τῆς Παρακαταθήκης καὶ τὴν καθαρότητα τῆς Πίστεως ἐπλήρωσε ὁ Ἅγιος Ἐλευθέριος μὲ τὸ αἷμα του: μία ἡμέρα, ὅπως ἐξήρχετο τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ τῆς Θεοτόκου, τοῦ ἐπιτέθηκε μία συμμορία αἰρετικῶν Ἀρειανῶν, οἱ ὁποῖοι τὸν ἐξυλοκόπησαν ἀνελέητα.

Ὁ Ἅγιος ἐπέζησε μόνο ὀλίγες ἡμέρες καὶ ἐκοιμήθη τὴν 20ῆ Φεβρουαρίου 531.

Ὁ περὶφημος φίλος τοῦ Ἁγίου Ἐλευθερίου, ὁ Ἅγιος Μεδάρδος, Ἐπίσκοπος Νοβιομάγου (σημ. Νουαγιόν), ἔσπευσε στὸ Τορνάκο, ὅταν ἐπληροφορήθη τὴν ἐπίθεσι κατὰ τοῦ Ἁγίου Ἀρχιερέως. Ἐκλαυσε μεγάλως ἐπὶ τοῦ σκηνώματος τοῦ Ἁγίου καὶ ἐφρόντισε νὰ γίνη μετὰ πάσης τιμῆς ὁ ἐνταφιασμὸς Αὐτοῦ.

Ὁ ἴδιος προΐστατο τῆς Θείας Λειτουργίας καὶ τῆς Ἐξοδίου Ἀκολουθίας, εὐχαριστῶν τὸν Θεόν, τὸν ἀξιώσαντα τὸν Ἅγιο Ἐλευθέριο νὰ εἰσέλθῃ στὰ σκηνώματα τῆς δόξης Αὐτοῦ.

Μετὰ τὸ πέρας τῆς Τελετῆς, τὸ ἱερὸ σκηνῶμα κατετέθη στὸν Ναὸ τοῦ Μπλαντέν, ὅπου παρέμεινε μέχρι τὸ τέλος τοῦ Θ' αἰῶνος.

* * *

Μία εὐσεβὴς πιστὴ, κάτοικος τοῦ Ρουμπέ, εἶδε τὴν ἐποχὴ ἐκείνη μία ὄπτασία, κατὰ τὴν ὁποία ὁ Ἅγιος Ἐλευθέριος τῆς παρήγγειλε νὰ ἐπισκεφθῇ ἐκ μέρους του τὸν Εἰδήλωνα, Ἐπίσκοπο Τορνάκου καὶ Νοβιομάγου, καὶ νὰ τοῦ ζητήσῃ νὰ τελέσῃ τὴν ἐκταφὴ τῶν Λει-

Γενική ἄποψις
τοῦ Καθεδρικοῦ Ναοῦ τοῦ Τουρνέ.

χρι σήμερα.

Κατὰ τοὺς ἐμφυλίους θρησκευτικούς πολέμους τοῦ ΙϚ' αἰῶνος, ὁ Κληρὸς τοῦ Τουρνάκου ἔστειλε αὐτὰ στὸ Ντουαὶ γιὰ νὰ τὰ προστατεύσῃ ἀπὸ ἱεροσυλία. **Κ**αὶ πάλι, κατὰ τὴν Γαλλικὴ Ἐπανάστασι, διεφυλάχθησαν σὲ μία οἰκία τοῦ Τουρνάκου (πλέον Τουρναί). **Τ**ὸ 1801, ἐπεστράφησαν πανηγυρικῶς στὸν Καθεδρικὸ Ναὸ τῆς πόλεως.

ψάνων του καὶ νὰ τὰ μεταφέρῃ στὸ Τουρνάκο.

Ὁ Ἀρχιερεὺς καὶ ὁ Κληρὸς ἔσπευσαν νὰ ἐκπληρώσουν τὸ θεῖο πρόσταγμα.

Τὸ 1247, τὰ ἱερά Λείψανα τοῦ Ἁγίου Ὁμολογητοῦ μετεφέρθησαν σὲ νέα λειψανοθήκη, ἡ ὁποία ὑπάρχει μέ-

*Τῷ δὲ ἐν Τριάδι Παναγίῳ Θεῷ,
τῷ ἐνδοξαζομένῳ ἐν τοῖς Ἁγίοις Αὐτοῦ,
προσκύνησις καὶ εὐχαριστία,
εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων.
Ἄμήν!*